

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Par pievienotās vērtības nodokļa piemērošanu jauna transportlīdzekļa iegādei Eiropas Savienības teritorijā

10.08.2020.

1. Kas ir jauns transportlīdzeklis

Lai pareizi piemērotu pievienotās vērtības nodokli (turpmāk – PVN) jauna transportlīdzekļa iegādei Eiropas Savienības (turpmāk – ES) teritorijā, jāizvērtē, kas ir jauns transportlīdzeklis.

Pievienotās vērtības nodokļa likuma izpratnē (turpmāk – likums) transportlīdzeklis ir jauns, ja iegādes brīdī tas atbilst noteiktiem parametriem un vismaz vienam nosacījumam attiecībā uz transportlīdzekļa lietošanas ilgumu laika vai nobraukuma ziņā:

- **sauszemes motorizētais transportlīdzeklis**, kura motora tilpums ir lielāks par 48 kubikcentimetriem vai jauda ir lielāka par 7,2 kilovatiem un kurš paredzēts pasažieru vai preču pārvadāšanai, ja tas ir lietots mazāk par sešiem mēnešiem vai nobraucis mazāk par 6000 kilometriem;
- **kuģis vai cits kuģošanas līdzeklis**, kas ir garāks par 7,5 metriem un paredzēts pasažieru vai preču pārvadāšanai, ja tas ir lietots mazāk par trim mēnešiem vai nobraucis mazāk par 100 stundām, izņemot likuma 47.panta pirmajā daļā minētos kuģus;
- **gaisakuģis**, kura pacelšanās masa ir lielāka par 1550 kilogramiem un kurš paredzēts pasažieru vai preču pārvadāšanai, ja tas ir lietots mazāk par trim mēnešiem vai nolidojis mazāk par 40 stundām, izņemot likuma 48.panta pirmajā daļā minētos gaisakuģus.

Metodiskajā materiālā tiks apskatīti ar jaunu sauszemes motorizētu transportlīdzekļu iegādi saistīti jautājumi, kas ir biežāk veicamie darījumi Latvijā.

Jebkura persona Latvijā, iegādājoties jaunu transportlīdzekli no **jebkuras citas ES dalībvalsts personas**, aprēķina un maksā PVN Latvijā. Jauna transportlīdzekļa pircējam ir pienākums aprēķināt un maksāt PVN, neatkarīgi no pārdevēja statusa, tas ir, neatkarīgi no tā, vai transportlīdzeklis iegādāts no juridiskas vai fiziskas personas.

1.piemērs

Vieglais automobilis ir jauns, ja tas:

- lietots četrus mēnešus un nobraucis 3 000 kilometru, jo ir izpildīti abi likuma nosacījumi attiecībā uz lietošanas ilgumu un nobraukumu;
- lietots piecus mēnešus un nobraucis 20 000 kilometru, jo ir izpildīts viens no likuma nosacījumiem attiecībā uz lietošanas ilgumu;
- lietots desmit mēnešus un nobraucis 1 000 kilometru, jo ir izpildīts viens no likuma nosacījumiem attiecībā uz nobraukumu.

2.piemērs

Vai traktors un autoceltnis ir jauns transportlīdzeklis likuma izpratnē?

Likuma 1.panta 9.punkts nedefinē, kas ir transportlīdzeklis, tādējādi ir izmantojams citos normatīvajos aktos noteiktais.

Atbilstoši Ceļu satiksmes likuma 1.panta 11., 21., 23.punktā un likuma 1.panta 9.punkta "a" apakšpunktā noteiktajam, regulējumam par jaunu transportlīdzekli attiecinā gan uz mehāniskajiem transportlīdzekļiem, gan pārējiem transportlīdzekļiem, kā arī ierīcēm un citu aprīkojumu, kas paredzēts pasažieru vai priekšmetu pārvadāšanai no vienas vietas uz citu vietu pa koplietošanas ceļiem, ko var vilkt vai stumt ar transportlīdzekļa palīdzību un kurus parasti paredzēts izmantot un kurus faktiski izmanto pārvadāšanai pa koplietošanas ceļiem.

Ievērojot minēto, traktors un autoceltnis, arī tāds, kam nav odometra, bet, kas ir lietots mazāk par sešiem mēnešiem, ir jauns transportlīdzeklis likuma izpratnē.

2. Kā aprēķināt un samaksāt PVN

Jauna transportlīdzekļa iegāde ir ar PVN apliekams darījums.

Avansa, par jauna transportlīdzekļa iegādi, saņemšanas datums nav uzskatāms preču piegādes/iegādes ES teritorijā darījuma brīdi.

Vieta, kur veikta jauna transportlīdzekļa iegāde ES teritorijā, ir iekšzeme, ja šo transportlīdzekli reģistrē atbilstošajos Latvijas Republikā noteiktajos reģistros.

Reģistrēts nodokļa maksātājs jauna transportlīdzekļa iegādi ES teritorijā PVN deklarācijā norāda kā preču iegādi ES teritorijā.

Ja jauna transportlīdzekļa iegādi ES teritorijā veic neregistrēts nodokļa maksātājs (nodokļa maksātājs, kurš, izmantojot likumā noteiktās tiesības, nav reģistrējies VID PVN maksātāju reģistrā) vai persona, kura nav nodokļa maksātājs, tas 20 dienu laikā pēc mēneša, kurā noticis darījums, iemaksā valsts budžetā PVN un **iesniedz VID paziņojumu par nodokļa samaksu** (Ministru kabineta 2013.gada 3.janvāra noteikumu Nr.17 "Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrēšanai" 5.pielikums) (turpmāk – paziņojums).

Neregistrēts nodokļa maksātājs paziņojumu par nodokļa samaksu var iesniegt elektroniski, izmantojot drošu elektronisko parakstu vai VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu.

Persona, kura nav nodokļa maksātājs, paziņojumu par nodokļa samaksu var iesniegt:

- elektroniski, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (ja persona ir Elektroniskās deklarēšanas sistēmas lietotājs);
- elektroniski, izmantojot drošu elektronisko parakstu;
- papīra formā VID klientu apkalpošanas centrā vai nosūtot to pa pastu.

Paziņojuma veidlapa "Paziņojums par pievienotās vērtības nodokļa samaksu" ir atrodama VID tīmekļa vietnē www.vid.gov.lv sadaļā "Nodokļi" – "Pievienotās vērtības nodoklis" – "Veidlapas un iesniegumi" – "Paziņojums par pievienotās vērtības nodokļa samaksu".

Paziņojums VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmā atrodas –

Neregistrēts nodokļa maksātājs vai persona, kura nav nodokļa maksātājs, PVN par jauna transportlīdzekļa iegādi ES teritorijā **iemaksā Valsts kasē, reģ. Nr.90000050138, konts LV32TREL1060000514000, BIC kods TRELLV22.**

3.piemērs

Latvijas **reģistrēts** nodokļa maksātājs no Somijas reģistrēta nodokļa maksātāja iegādājas jaunu automobili par 10 000 EUR savu **apliekamo** darījumu nodrošināšanai saimnieciskās darbības ietvaros, kā **arī privātajām** vajadzībām.

Darījumu PVN deklarācijā uzrāda:

- 50.rindā – jauna automobiļa vērtību 10 000 EUR;
- 55.rindā – 100 % aprēķināto PVN 2100 EUR;
- 64.rindā – 50 % priekšnodoklī uzrādāmo PVN 1050 EUR.

Minētais darījums uzrādāms arī pārskatā par priekšnodokļa summām, kas iekļautas PVN deklarācijas (PVN 1 pārskats) otrajā daļā.

4.piemērs

Latvijas **reģistrēts** nodokļa maksātājs no Īrijas fiziskās personas, kas neveic saimniecisko darbību, iegādājas jaunu automobili par 5 000 EUR savu **apliekamo** darījumu nodrošināšanai saimnieciskās darbības ietvaros, izpildot likuma 100.panta ceturtās daļas prasības.

Latvijas reģistrēts nodokļu maksātājs PVN deklarācijā uzrāda:

- 50.rindā – jauna automobiļa vērtību 5 000 EUR;
- 55.rindā – 100 % aprēķināto PVN 1 050 EUR;
- 64.rindā – 100 % priekšnodoklī uzrādāmo PVN 1 050 EUR.

Minētais darījums uzrādāms arī PVN 1 pārskata pirmajā daļā.

5.piemērs

Latvijas **neregistrēts** nodokļa maksātājs no Spānijā neregistrēta nodokļa maksātāja – juridiskās personas – iegādājas jaunu motociklu par 6 000 EUR savas saimnieciskās darbības nodrošināšanai saimnieciskās darbības ietvaros.

Latvijas neregistrēts nodokļa maksātājs aprēķina PVN 21 % apmērā – 1 260 EUR, līdz nākamā mēneša 20.datumam iemaksā šo summu valsts budžetā un iesniedz paziņojumu par nodokļa samaksu.

6.piemērs

*Fiziskā persona, kas **neveic saimniecisko darbību**, no Polijā reģistrēta nodokļa maksātāja iegādājas jaunu automobili. Saņemtajā nodokļa rēķinā uzrādītā jaunā automobiļa vērtība ir 20 000 EUR.*

Fiziskā persona aprēķina PVN 21 % apmērā – 4 200 EUR, līdz nākamā mēneša 20.datumam iemaksā šo summu valsts budžetā un iesniedz paziņojumu par nodokļa samaksu.

7.piemērs

*Persona, kura **nav nodokļa maksātājs**, no Igaunijas neregistrēta nodokļa maksātāja – fiziskās personas – iegādājas jaunu minitraktoru. Saņemtajā nodokļa rēķinā uzrādītā jaunā minitraktora vērtība ir 8 000 EUR.*

Persona, kura nav nodokļa maksātājs aprēķina PVN 21 % apmērā – 1 680 EUR, līdz nākamā mēneša 20.datumam iemaksā šo summu valsts budžetā un iesniedz paziņojumu par nodokļa samaksu.

3. Kā rīkoties, ja pārdevējs neizraksta nodokļa rēķinu

Ja veikta jauna transportlīdzekļa iegāde ES teritorijā, transportlīdzekļa **iegādes brīdis** ir brīdis, kad faktiski ir veikta preču iegāde, bet ne vēlāk par brīdi, kad preces ir saņemtas.

Atbilstoši grāmatvedību reglamentējošo normatīvo aktu prasībām, vispārīgā gadījumā ierakstus grāmatvedības reģistros izdara, pamatojoties uz attaisnojuma dokumentiem saimnieciskā darījuma dienā vai iespējami drīz pēc tās, bet ne vēlāk kā 15 dienu laikā pēc tā mēneša beigām, kurā saimnieciskais darījums noticis. Gadījumā, ja no pārdevēja nodokļa rēķins netiek saņemts, reģistrēts nodokļa maksātājs PVN aprēķināšanai un priekšnodokļa atskaitīšanai nepieciešamos aprēķinus veic uz paša izrakstītā nodokļa rēķina pamata. Par jauna transportlīdzekļa iegādi aprēķināto PVN iekļauj tā taksācijas perioda nodokļa deklarācijā, kas seko taksācijas periodam, kad ir noticis preču iegādes ES teritorijā darījums, t.i., jauna transportlīdzekļa saņemšana iekšzemē no citas ES dalībvalsts.

Ja neregistrēts nodokļa maksātājs vai persona, kura nav nodokļa maksātājs, pēc jauna transportlīdzekļa iegādes nesaņem nodokļa rēķinu no pārdevēja, tā aprēķina PVN 21 % apmērā, līdz nākamā mēneša 20.datumam iemaksā šo summu valsts budžetā un iesniedz paziņojumu par nodokļa samaksu.

4. Kā rīkoties, ja fiziskā persona iegādājās jaunu transportlīdzekli citā ES dalībvalstī, bet pēc kāda laika, pārceļas uz Latviju

Jebkura persona aprēķina un maksā PVN, iegādājoties jaunu transportlīdzekli no jebkuras citas ES dalībvalsts personas. Vienlaikus PVN regulējošie normatīvie akti nosaka **izņēmumus** no šīs kārtības.

Jauna transportlīdzekļa saņemšanu iekšzemē neuzskata par preču iegādi ES teritorijā par atlīdzību, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:

- jaunu transportlīdzekli kā personīgo mantu ievēd no citas dalībvalsts un reģistrē iekšzemē persona, kura nav nodokļa maksātājs un kura ir iegādājusies šo transportlīdzekli citā dalībvalstī darba vai dienesta pienākumu pildīšanas laikā;
- par jauna transportlīdzekļa iegādi samaksāts citā dalībvalstī noteiktais nodoklis vai piemērots atbrīvojums no nodokļa saskaņā ar šajā valstī spēkā esošajiem tiesību aktiem, un to var pierādīt dokumentāri;
- jauns transportlīdzeklis pirmo reizi reģistrēts citā dalībvalstī, kurā tas ir iegādāts.

8.piemērs

Divas fiziskās personas – Lauris Dzirnāviņš un Maiga Dzene –, kas celtniecības darbu laikā strādā Lietuvā, iegādājas tur jaunus automobiļus, kurus uzskata par jauniem transportlīdzekļiem gan Lietuvā, gan Latvijā. Lauris Dzirnāviņš samaksā Lietuvā PVN, saglabājot maksājumu apliecinājošus dokumentus, un reģistrē automobili Ceļu satiksmes drošības direkcijai (CSDD) analogā iestādē Lietuvā, bet Maiga Dzene saņem tranzīta numuru, nemaksājot Lietuvas PVN, jo automobili paredzēti izvest uz Latviju. Lauris Dzirnāviņš pēc 3 mēnešiem, bet Maiga Dzene pēc 30 dienām ar minētajiem automobiļiem pārceļas uz Latviju.

Laurim Dzirnāviņam īstenojas visi šī metodiskā materiāla 4.punktā minētie nosacījumi, tādējādi viņam Latvijā nav jāmaksā PVN par jaunā transportlīdzekļa iegādi ES teritorijā. Savukārt, tā kā Maiga Dzene, iegādājoties jauno automobili, nav samaksājusi Lietuvas PVN, jo to bija paredzēti izvest uz Latviju, tad viņai pēc automobiļa reģistrācijas Ceļu satiksmes drošības direkcijā ir jāaprēķina PVN 21 % apmērā. Aprēķināto PVN Maigai Dzenei jāiemaksā valsts budžetā līdz nākamā mēneša 20.datumam un VID jāiesniedz paziņojumu par nodokļa samaksu.

5. Kā rīkoties, ja citas dalībvalsts pārdevējs ir piemērojis savas valsts PVN

Biežāk uzdotie juridisko personu, kā arī iedzīvotāju jautājumi ir:

- par saņemto VID aicinājumu samaksāt PVN Latvijā, jo PVN jau ir samaksāts iegādes dalībvalstī;
- vai VID atmaksā citā ES dalībvalstī samaksāto PVN;
- vai PVN aprēķina papildus citas ES dalībvalsts PVN.

5.1. Kā ir pareizi

PVN piemērošanas kārtība attiecībā uz jauna transportlīdzekļa iegādi ir vienāda visās ES dalībvalstīs, tādējādi, izņemot šī metodiskā materiāla 4.punktā un 8.piemērā minēto gadījumu, jauna transportlīdzekļa pārdevējs šim darījumam piemēro atbrīvojumu no PVN.

5.2. Kāpēc tā notiek

Atsevišķos gadījumos nepamatota savas valsts PVN piemērošana notiek neuzmanības vai nezināšanas dēļ. Vienlaikus VID rīcībā regulāri nonāk informācija, ka pircējs, kas visbiežāk ir Latvijas neregistrēts nodokļa maksātājs vai persona, kas nodokļa maksātājs, nav aprēķinājis un samaksājis Latvijā PVN par jauna transportlīdzekļa iegādi ES teritorijā (piemēram, tādēļ, ka iegādātie jaunie transportlīdzekļi nav tikuši reģistrēti Latvijā, bet gan izvesti ārpus ES teritorijas). Savukārt ārvalstu komersanti paskaidro, ka šādā veidā tie ir centušies nodrošināties pret, iespējams, negodprātīgiem pircējiem un iespējamiem sodiem no savas valsts nodokļu administrācijas.

5.3. Kā rīkoties pircējam

Ievērojot Padomes 2006.gada 28.novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu 138.panta 2.punkta "a" apakšpunktā noteikto, ES dalībvalstu PVN regulējošajos normatīvajos aktos ir jābūt noteiktam atbrīvojumam no PVN gadījumos, kad pārdots jauns transportlīdzeklis citas ES dalībvalsts personai, kura nav nodokļa maksātājs. Tas nozīmē, ka pircējam Eiropas vienotajā ekonomiskajā telpā (Latvijā un, piemēram, Vācijā) nav divas reizes jāmaksā PVN par vienu un tā paša jauna transportlīdzekļa iegādi.

Lai par jauna transportlīdzekļa piegādi citas ES dalībvalsts pārdevējs nepamatoti nepiemērotu savas valsts PVN, ieteicams pirms iegādes informēt pārdevēju par to, ka jaunais transportlīdzeklis tiks izvests uz Latviju, kur arī tiks reģistrēts, tādējādi pārdošanai piemērojams atbrīvojums no PVN. Tāpat ieteicams noslēgt vienošanos, kurā pircējs apņemas noteiktā termiņā nosūtīt pārdevējam dokumentus, kas apliecina jauna transportlīdzekļa reģistrāciju Latvijā un PVN samaksas faktu Latvijā. Papildus pirms jauna transportlīdzekļa iegādes citā ES dalībvalstī ieteicams noskaidrot, vai šīs valsts PVN regulējošos normatīvajos aktos nav papildu formālu prasību, kas pircējam jāizpilda. Piemēram, Vācijas PVN regulējošie normatīvie akti nosaka dokumentus, ko pircējs no citas ES dalībvalsts iesniedz pārdevējam, lai jauna transportlīdzekļa piegādei jau uzreiz, nevis rezumējošā kārtībā, tiktu piemērots atbrīvojums no PVN (0 % PVN likme).

5.4. Kā rīkoties, ja pārdevējs ir piemērojis savas valsts PVN

Pircējs par jauna transportlīdzekļa iegādi ES teritorijā aprēķina Latvijas PVN no saņemtajā nodokļa rēķinā norādītās jaunā transportlīdzekļa vērtības, neņemot vērā nepamatoti piemēroto citas ES dalībvalsts PVN summu.

PVN jauna transportlīdzekļa iegādei ES

Reģistrēts nodokļa maksātājs minēto darījumu norāda PVN deklarācijā un PVN 1 pārskata II daļā kā preču iegādi ES teritorijā (sk. šī metodiskā materiāla 3.piemēru). Savukārt neregistrēts nodokļa maksātājs vai persona, kas nav nodokļa maksātājs, šo darījumu norāda paziņojumā par nodokļa samaksu (sk. šī metodiskā materiāla 5. un 6.piemēru).

Par nepamatoti piemērotā PVN atgūšanu pircējs, atkarībā no katrā ES dalībvalstī noteiktās kārtības, vēršas pie jaunā transportlīdzekļa pārdevēja (šāda kārtība ir, piemēram, Vācijā) vai attiecīgās ES dalībvalsts nodokļu administrācijā (šāda kārtība ir, piemēram, Igaunijā), kur ieteicams uzrādīt dokumentus, kas apliecina jaunā transportlīdzekļa reģistrācijas faktu Ceļu satiksmes drošības direkcijā un PVN samaksu Latvijā, kā arī, ja nepieciešams, izpildīt katras valsts papildu formālas prasības (dokumentāciju), ievērojot attiecīgajā valstī noteiktos termiņus.